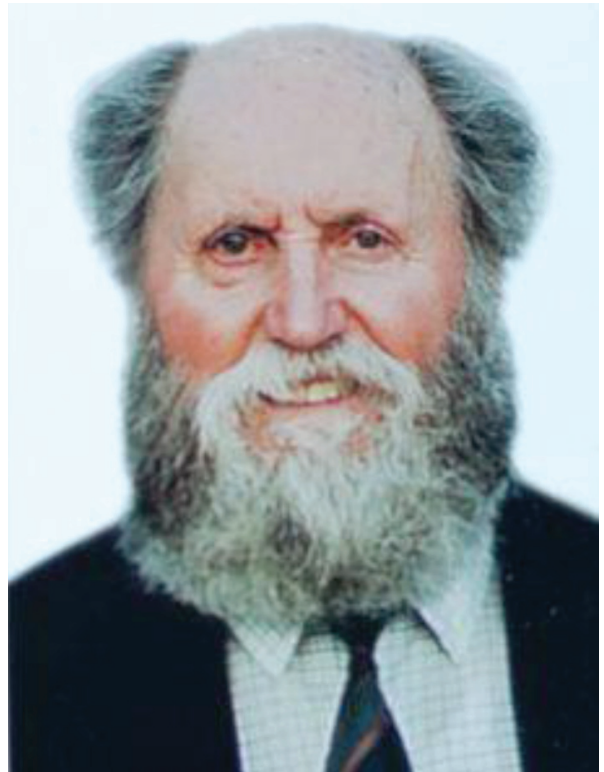

IN MEMORIAM ALBINAS LUGAUSKAS
(1930–2017)

2017 m. rugpjūčio 8 d. netekome žymaus Lietuvos mikologo, profesoriaus, habilituoto mokslų daktaro Albino Lugausko.

Prof. A. Lugauskas gimė 1930 m. lapkričio 17 d. Maštaliarių kaime (Alytaus r.). 1949 m. baigė Alytaus 1-ąją gimnaziją, 1955 m. baigė Lietuvos veterinarijos akademiją ir įgijo zootechniko specialybę. 1955–1956 m. dirbo Lietuvos gyvulininkystės ir veterinarijos instituto Zooanalizių laboratorijos vadovu. Vėliau (1956–1958 m.) A. Lugauskas dėstė Vilniaus gyvulininkystės technikume. 1958–1961 m. jis buvo Lietuvos MA Biologijos ir Botanikos instituto aspirantas. Sėkmingai baigęs aspirantūrą, 1962 m. Vilniaus universitete apgynė mokslų kandidato disertaciją „Pašarinių augalų rizosferos mikromicetai ir jų antagonistinės savybės“. 1961–1965 m. jis dirbo Lietuvos valstybinio mokslo darbų ir naujosios technikos koordinavimo komiteto vyriausioju specialistu, 1965–1980 m. – Lietuvos MA Botanikos instituto mokslinis sekretorius, vyresnysis mokslinis bendradarbis. 1980 m. A. Lugauskas įkūrė Biodestruktorių tyrimo laboratoriją Botanikos institute ir jai vadovavo iki 2004 m. Tęsdamas savo mokslinius tyrimus, jis 1984 m. Ukrainos MA N. Cholodno botanikos institute apgynė biologijos mokslų daktaro disertaciją „Lietuvos sukultūrintų dirvožemių mikromicetai ir jų geba įsisavinti įvairius substratus (ekologiniai ir taikomieji aspektai)“. 1993 m. nostrifikuotas habilituotu daktaru. 2005–2007 m. profesorius dirbo vyriausioju mokslo darbuotoju, o nuo 2007 m. – Chemijos instituto Medžiagotyros ir korozijos tyrimų skyriaus vyriausioju mokslo darbuotoju.

Labai plati buvo prof. A. Lugausko mokslinė veikla. Profesorius vystė įvairaus pobūdžio tyrimus, daugiausiai susijusius su mikroskopinių grybų (mikromicetų) biologiniais, ekologiniais savitumais ir taikomąja reikšme. Ypač plačiai jis tyrė mikroskopinių grybų vystymosi dinamiką pašarinių augalų rizosferoje priešmėlio, priemolio ir durpyno dirvožemiuose. Vėlesniuose savo mokslinės veiklos etapuose jis didelę reikšmę skyrė mikromicetų ekolo-

giniams ir fiziologiniams tyrimams. Profesorius tyrė mikroskopinių grybų paplitimą Lietuvos sąlygomis įvairiais aspektais: dirvožemyje, užterštose vietovėse, žemės ūkio gaminamoje produkcijoje, ant įvairių sintetinių substratų, darbo ir gyvenamose patalpose. Didelę dalį mokslinės veiklos sudarė mikrobiologinių biodestrukcijos procesų tyrimai. Jis buvo šios mokslinės krypties, tiriančios mikroorganizmų dalyvavimo sintetinių medžiagų destrukcijos procesuose, pradininkas Lietuvoje. Taip pat jo mokslinių interesų lauke buvo mikroskopinių grybų antagonistinė veikla, toksinių metabolitų produkavimas, mikromicetų įtaka metalų korozijai, mikroskopinių grybų daroma pažaida medžio gaminiams.

Prof. A. Lugauskui buvo būdingas mokslinis žingeidumas, naujovių ieškojimas, aktyvumas, atkaklu-

mas. Savo žinias siekė papildyti stažuodamasis įvairiose mokslo institucijose, mokslinėse ekspedicijose, konferencijose, bendradarbiaudamas su kitų šalių mokslininkais. Jis stažavosi Ukrainos MA D. K. Zolobotno mikrobiologijos ir virusologijos institute, Leningrado antibiotikų institute, Maskvos antibiotikų institute, Maskvos valstybiniame M. V. Lomonosovo vardo universitete. 1980–1983 m. dalyvavo mokslinėje ekspedicijoje Gruzijoje, 1984 m. Rusijoje – Komsomolske prie Amūro ir Japonų jūros salyne, 1995 m. – Vokietijoje, 2001 m. – Lenkijoje. 1982 m. profesorius dirbo moksliniu konsultantu Kuboje. 1979–1989 m. vykdė bendrus tyrimus Armėnijoje, Jakutijoje, Adžarijoje.

Prof. A. Lugauskas dalyvavo daugelyje tarptautinių mokslinių konferencijų: Rusijoje, Ukrainoje, Gruzijoje, Moldovoje, Azerbaidžane, Armėnijoje, Kazachijoje, Turkmėnijoje, Uzbekijoje, Estijoje, Latvijoje, Vokietijoje, Portugalijoje, Italijoje, Čekijoje, Vengrijoje, JAV. Būdamas puikus organizatorius, yra pats surengęs ne vieną mokslinę konferenciją.

Profesorius dalį savo veiklos paskyrė ir pedagoginei veiklai. Jis Vilniaus pedagoginiame institute dėstė mikrobiologiją, vedė praktikos darbus. Vilniaus universitete dėstė grybų fiziologiją ir citologiją. Profesorius turėjo didelį būrį savo mokinių, būsimų mokslininkų – jis vadovavo 19 mokslų kandidato ir daktaro disertacijų parengimui.

Prof. A. Lugausko sukaupti moksliniai rezultatai ir patirtis apibendrinta gausiose publikacijose. Jis per visą savo mokslinę veiklą publikavo apie 400 mokslinių straipsnių. Apibendrindamas tiek savo mokslinę patirtį, tiek kartu su bendradarbiais parašė knygas: „Ankstyvųjų dobilų išnykimo biologinės priemonės“ (1976), „Biokorozija“ (1983), „Mikrobiologiniai medžiagų pažeidimai: monografija“ (1987), „Mikromicetai – polimerinių medžiagų biodestruktorių katalogas“ (1987), „Lietuvos TSR sukultūrintų dirvo-

žemių mikromicetai“ (1988), „Patogeniški ir toksiški mikroorganizmai žmogaus aplinkoje“ (2002).

Už savo mokslinę veiklą prof. A. Lugauskas buvo įvertintas valstybine premija (1986 m., kartu su bendraautorais) už darbą „Dirvožemio bestuburių ir mikromicetų kompleksai ir jų reikšmė dirvožemio derlingumui ir biologiniam aktyvumui“, 1989 m. jam suteiktas nusipelnusio mokslo veikėjo vardas.

Prof. A. Lugauskas, būdamas neabejingas mokslo plėtojimui, aktyviai įsijungė į visuomeninę mokslinę veiklą. Jis buvo mokslo žurnalų „Acta Scientiarum poloniarum Hortorum cultus“, „Annals of Agricultural and Environmental Medicine“, „Maisto chemija ir technologija“, „Botanica Lithuanica“ bei periodinio leidinio „Lietuvos grybai“ redakcinių kolegijų nariu. Profesorius taip pat buvo Lietuvos mokslo tarybos biomedicinos mokslų nostrifikacinės komisijos pirmininku. Jis taip pat aktyviai įsijungė į mokslinių draugijų veiklą: buvo Lietuvos mikrobiologų draugijos narys, 1996–2009 m. – draugijos pirmininkas, Lietuvos alergologų draugijos narys, Lietuvos ekologinės žemdirbystės asociacijos „Gaja“ narys, rašė plačiai visuomenei skirtas populiarias mokslo publikacijas.

Profesorius visą savo gyvenimą paskyrė mokslinei veiklai, nuolat domėjosi mokslo naujovėmis, buvo darbštus, išvalgus, pareigingas, daug bendravo su kolegomis iš kitų institucijų bei kitų šalių. Daug kas galėjo pasisemti iš jo energijos, ryžto vykdyti savo numatytus darbus, optimizmo. Prof. A. Lugauskas nesunkiai mokėjo rasti bendrą kalbą tiek su akademikais, tiek dėmesingai kaip lygus su lygiais bendrauti ir su paprastais žmonėmis.

Profesorius A. Lugauskas, jo atlikti darbai ilgam išliks jo kolegų, bendraminčių ir visų jį pažinojusių žmonių atmintyje.

Profesorius A. Lugauskas palaidotas Antakalnio kapinėse.

Valstybinio mokslinių tyrimų instituto
Gamtos tyrimų centro darbuotojai